

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 21 maja 2015r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi (1.) zasądził od pozwanego W. D. (1) na rzecz powoda (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę

a) 671,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz

b) kwotę 180,60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

(2.) oddalił powództwo w pozostałej części,

(3.) nadał wyrokowi w punkcie 1 a rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniach, że w dniu 18 października 2013 roku pozwany W. D. (1) zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę pożyczki krótkoterminowej nr (...), na mocy której otrzymał kwotę 360 zł, zobowiązując się do jej zwrotu w terminie do dnia 18 listopada 2013 roku. Za uchybienie terminowi płatności pożyczkodawca miał prawo naliczania odsetek karnych (tj. od przeterminowanego kapitału) w wysokości określonej w treści umowy.

Pozwany nie spłacił pożyczki, na skutek czego pożyczkodawca, poza odsetkami karnymi, naliczył pozwanemu dodatkową opłatę w wysokości 104,40 zł z tytułu przedłużenia okresu zadłużenia.

W dniu 9 maja 2014 roku powód (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę o przelew wierzytelności, m.in. wobec dłużnika W. D. (1).

W załączniku do umowy cesji zadłużenie pozwanego zostało określone na łączną kwotę 764,40 zł, z czego zadłużenie z tytułu kapitału stanowiło – 360 zł, z tytułu odsetek karnych – 300 zł, z tytułu kosztów – 104,40 zł.

Pismem opatrzonym datą 28 maja 2014 roku pozwany został powiadomiony o dokonanym przelewie wierzytelności oraz wezwany do zapłaty kwoty 765,43 zł, na którą, poza kwotą 764,40 zł wskazaną w załączniku do umowy przelewu wierzytelności, składała się kwota 1,03 zł z tytułu odsetek naliczonych przed powoda. Na dzień 4 sierpnia 2014 roku wysokość odsetek naliczonych przed powoda wyniosła 11,03 zł.

Do dnia wyrokowania pozwany nie zapłacił kwoty dochodzonej przedmiotowym powództwem.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest zasadne częściowo i zasługuje na uwzględnienie w zakresie kwoty 671,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty.

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji wydał wyrok zaoczny, z uwagi na spełnienie przesłanek z art. 339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c. Sąd przyjął, zatem, za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie i w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, uznając, że nie budzą one uzasadnionych wątpliwości i nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W przedmiotowej sprawie niesporne były zatem twierdzenia faktyczne powoda o tym, że pozwany zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę pożyczki, na mocy której pierwotny wierzyciel udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 360 zł, którą to kwotę pozwany zobowiązał się spłacić w terminie do dnia 18 listopada 2013 roku. Pozwany nie wywiązał się z warunków umowy, wskutek czego pierwotny wierzyciel naliczył odsetki karne w wysokości określonej w treści umowy, jak również opłatę dodatkową w kwocie 104,40 zł za przedłużenie okresu zadłużenia.

Skoro zatem pozwany zaciągnął pożyczkę i zobowiązał się do jej spłaty wraz z odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności, które to uchybienie miało miejsce w omawianej sprawie, powód miał prawo żądać od pozwanego zapłaty kwoty 671,03 zł, na którą składają się: niespłacony kapitał – 360 zł, odsetki karne naliczone przez pierwotnego wierzyciela – 300 zł, odsetki ustawowe naliczone przez powoda od części kapitałowej za okres od dnia następującego po dniu nabycia wierzytelności do dnia wniesienia pozwu – 11,03 zł.

Ponadto Sąd Rejonowy podniósł, że strona powodowa dochodziła w przedmiotowej sprawie także kwoty 104,40 zł z tytułu przedłużenia okresu zadłużenia w oparciu o § 17.13 umowy pożyczki. Umowa pożyczki przewidywała zatem dodatkową opłatę (oprócz odsetek karnych) za nieterminową spłatę pożyczki, której wysokość była przy tym z góry określona.

W myśl art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, że ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem jest między innymi art. 483 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody, wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi, przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Cytowany przepis, z uwagi na zawartą w nim normę prawną, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Uwzględniając treść przedmiotowej umowy pożyczki stwierdzić należy, iż zobowiązanie pozwanego niewątpliwie było od początku zobowiązaniem stricte pieniężnym (W. D. (2) był zobowiązany do zwrotu otrzymanej pożyczki). Zastrzeżenie kar umownych (w tych kategoriach niewątpliwie należy postrzegać omawianą opłatę, jest ona bowiem naliczana obok odsetek karnych, które przysługują pożyczkodawcy w związku z uchybieniem terminowi płatności pożyczki), w sytuacji, o której mowa, uznać należy za niedopuszczalne i jako takie w świetle przepisu art. 58 k.c. nieważne. Zgodnie bowiem z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

Sąd I instancji podnosił, że zgodnie z art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione indywidualnie, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że w odniesieniu do zastrzeżonych w umowie należności za przedłużenie okresu zadłużenia, nie były one z pozwanym jako konsumentem indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanego, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem – W. D. (2). Pozwany jako pożyczkobiorca nie miał rzeczywistego wpływu na treść tych postanowień umownych, które zostały mu narzucone w omawianym zakresie przez pożyczkodawcę. Powód posługiwał się wzorcem umowy w omawianym zakresie, zaś kwestionowane postanowienia umowne o kosztach obciążających pożyczkobiorcę w przypadku niewykonania zobowiązania zostały przejęte z wzorca umowy zaproponowanej pozwanemu jako konsumentowi przez kontrahenta.

W konsekwencji Sąd w omawianym zakresie - co do należności dochodzonych z tytułu przedłużenia okresu zadłużenia w wysokości 104,40 zł - oddalił powództwo.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 671,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty.

Ponadto Sąd Rejonowy uzasadnił rozstrzygnięcie o kosztach.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w części uwzględniającej powództwo.

Apelację od powyższego wyroku w części oddalającej powództwo tj. kwoty 104,40zł, a także w części rozstrzygającej o kosztach procesu złożył powód.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik rozstrzygnięcia tj. art 233§1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. , polegające na dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, ocenie materiału dowodowego, przejawiającej w uznaniu, że dochodzona przez powoda kwota kosztów naliczonych przez poprzednika prawnego powoda wynika z §5 pkt 5.1 lit. b krótkoterminowej umowy z dnia 18.10.2013r. dotyczącej prowizji za przedłużenie okresu zadłużenia, podczas gdy w niniejszej sprawie nie miało miejsce jakiegokolwiek przedłużenie okresu zadłużenia, zaś dochodzona przez powoda kwota kosztów w wysokości stanowi prowizję wstępną za udostępnienie pożyczki, którą poprzednik prawny naliczył zgodnie z §5 pkt 5.1 lit. a powyżej opisanej umowy pożyczki.

Powód wnosi o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda pozostałej kwoty roszczenia 104,40zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5.08.2014r. do dnia zapłaty;

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda całości kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem I instancji; - zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda całości kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest nie zasadna i podlega oddaleniu. Nie trafne są zarzuty apelacyjne.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Uznając ustalenia faktyczne poczynione w postępowaniu pierwszoinstancyjnym za prawidłowe, Sąd Okręgowy podziela je i przyjmuje za własne.

Przechodząc do omawiania zarzutu apelacyjnego polegającego na naruszeniu przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającego na jednostronnej ocenie materiału dowodowego, to należy podnieść wbrew zarzutom skarżącego, że Sąd Rejonowy nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wadliwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przy ocenie materiału dowodowego sądowi przysługuje bowiem swoboda zastrzeżona treścią powołanego wyżej przepisu. W razie tylko pogwałcenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego, może mieć miejsce skuteczne kwestionowanie tej swobody oceny dowodów. Należy zważyć, że zarzut wymagał dla swej skuteczności określenia nie tylko dowodów jakich dotyczy, ale podania dyskwalifikacji postępowania Sądu Rejonowego w zakresie oceny poszczególnych dowodów na tle całokształtu materiału dowodowego (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r. II CKN 1105/99). Należy podnieść, że podnoszone przez powoda kwestie w ramach zarzutu 233§1 k.p.c. dotyczyły w efekcie ustalenia przez Sąd, z powód w pozwie dochodził prowizji za przedłużenie okresu zadłużenia w na podstawie §5 pkt 5.1 lit. b umowy krótkoterminowej pożyczki, jednakże to sam powód jako osoba profesjonalnie zajmująca się obrotem finansami, działająca przez fachowego pełnomocnika nie określił precyzyjnie z jakiego tytułu dochodzi kwoty 104, 40zł. Należy podnieść, że zgodnie z zapisami w umowie pożyczki kwota 104.40zł może być prowizją za udostępnienie pożyczki opisaną w §5 pkt 5.1 lit. a umowy a może też być prowizją za przedłużenie okresu zadłużenia opisaną w §5 pkt 5.1 lit. b umowy. Przy braku precyzyjnego wskazania przez powoda z jakiego tytułu dochodzi kwoty 104,40zł Sąd

uznał, że powód dochodzi w/w należności z tytułu prowizji przedłużenia okresu zadłużenia. Jednakże niniejszy błąd w ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego nie pociąga za sobą zmiany orzeczenia bowiem odpowiada ono prawu.

Należy podnieść, że obecnie dopiero na etapie postępowania apelacyjnego powód wskazał, że kwota 104,40zł jest dochodzona z tytułu prowizji za udostępnienie pożyczki opisanej w §5 pkt 5.1 lit. a umowy.

Badając treść umowy krótkoterminowej pożyczki łączącej strony, gdzie pozwany pożyczył kwotę 360 zł, zobowiązując się do jej zwrotu w terminie 1 miesiąca tj. do dnia 18 listopada 2013 roku wynika, że za uchybienie terminowi płatności pożyczkodawca miał prawo naliczania odsetek karnych (tj. od przeterminowanego kapitału) w wysokości określonej w treści umowy. Ponadto w umowie stosownie do zapisu §5 pkt 5.1 lit.a tejeż umowy pozwany był zobowiązany do uiszczenia prowizji wstępnej za udostępnienie pożyczki w wysokości 104,40zł, która miała być należna od chwili wypłaty pożyczki, a którą pozwany jako pożyczkobiorca obowiązany był zapłacić poprzednikowi powoda wraz ze spłatą kwoty kapitału pożyczki, odsetek i opłat w pierwszym dniu spłaty tj., w dniu 18.11.2013. Biorąc pod uwagę wielkość prowizji w stosunku do udzielonej pożyczki należy uznać prowizję za wygórowaną, bo stanowiącą 29% kwoty pożyczki i zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. (...) k.c. W kwocie opłaty prowizji zostały ukryte nadmiernie wygórowane obciążenia pożyczkobiorcy. Maksymalne odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego od pożyczonej kwoty 360zł w stosunku rocznym wynoszą 43,20zł, natomiast miesięcznie 3,60zł. Tak więc kwota prowizji prawie trzydziestokrotnie przewyższa maksymalne odsetki i dlatego należy uznać, że doszło do dysproporcji między wartością określonych w umowie świadczeń stron. Za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego należy uznać przedmiotowe postanowienie umowne określone w §5 pkt 5.1 lit.a nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia prowizji wstępnej za udostępnienie pożyczki w wysokości 104,40zł. Wobec tego, że zasady współżycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c.). w/w umowa krótkoterminowa w zakresie jej postanowień zawartych §5 pkt 5.1 lit.a jest częściowo bezwzględnie nieważna na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. art. 58 § 3 k.c.

Zarówno art. 353 KC, jak i art. 58 § 1 i 2 KC w sposób jednoznaczny zakreślają granicę, w jakich strony mogą dokonywać czynności prawnych. Prawo chroni uczciwość obrotu i zabrania rażącego naruszania reguł słuszności kontraktowej.

Biorąc pod uwagę powyższe należy uznać brak podstaw do zasądzenia kwoty 104,40zł tytułem prowizji z tytułu opłaty za udzielenie pożyczki.

Mając na względzie powyższe okoliczności stwierdzić należy, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego odpowiada prawu. W tej sytuacji apelacja powoda podlegała oddaleniu jako niezasadna na podstawie art.385 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. w zw. z art. 505¹⁰ §1 i 2 k.p.c.